Hadrián

PÁTEK
28. 6.
2019

OFICIÁLNÍ ZPRAVODAJ MEZINÁRODNÍHO FESTIVALU DIVADLO EVROPSKÝCH REGIONŮ

„Obrazovka hanby“ likviduje nepohodlné

Romeo, Julie a tma – příběh našich otců

Matija Solce bojuje s větrnými mlýny

BOHNICKÁ SPOLEČNOST

Experimentální soubor na pomezí divadla a psychiatrie přiváží pouliční maňáskový rakvičkový scifi horor o tom, že určit, kdo je magor a kdo ne, je těžký oříšek.

čtěte na str. 3

JOSEF ŠVEJK ZE SLOVENSKA

Přijíždí vůbec první adaptace románu Jaroslava Haška „Osudy dobrého vojáka Švejka“ na slovenských jevištích.

čtěte na str. 4

Poďme objavovať vesmír

Dvaja kozmonauti, planéty a farby. Batolárium Já, ty a to je venované deťom od desiatich mesiacov do troch rokov. Práve v tomto období začínajú deti vnímať svet vôkol seba prostredníctvom zvukov, farieb a pohybov. A práve to tvorí základnú koncepciu batolária, ktoré vytvorili Karolína Křížková spolu s Andrejom Lygom v Studiu Damúza. V bielych nadrozmerných overaloch putujú po rôznych planétach, ktoré reprezentujú veľké lopty. Každá planéta upriamuje pozornosť na iný vnem. Jedna planéta vo svojom vnútri svieti, ďalšia je naplnená vodou a nechýba ani planéta vytvorená z plyšu, ktorá láka k objímaniu a hladkaniu. Vesmír dopĺňa aj planéta oblepená rôznymi pískacími hračkami, prostredníctvom čoho deti vnímajú zvuk. Tvorcovia konceptu veľmi prirodzeným spôsobom zapájajú najmenšie deti do interakcie s javiskovými objektmi (hladkanie plyšovej planéty, kotúľanie planéty naplnenej vodou a pod.).

foto: Studio DAMÚZA

Dôležitú súčasť batolária tvorí pohybová zložka – obaja herci robia kotrmelce, vzájomne sa naháňajú s cieľom uchmatnúť si planétu. Křížková aj Lyga sú vo svojom fyzickom prejave nesmierne zohraní, presvedčiví, prirodzení a vďaka svojim pohybovým schopnostiam vytvárajú ilúziu lietania vo vzduchu. Nie je to však len ich fyzický prejav, vďaka ktorému je toto batolárium také pútavé – nemenej dôležitú časť tvorí ich citlivý prístup k malým deťom, ktorým umožňujú získať prvý, kúzelný zážitok so svetom divadla. Prispieva k tomu aj striedanie farieb – každú planétu reprezentuje iná farba, ktorá umocňuje zážitok spojený s konkrétnym vnemom (napríklad modré svietenie počas návštevy planéty naplnenej vodou).

Batolárium Já, ty a to sprostredkúva najmenšiemu divákovi prvý kontakt s novým priestorom. Putovanie po planétach spojené s hrami farieb a tiel hercov predstavuje jeden zo spôsobov, ako v dieťaťu citlivým a nevtieravým spôsobom rozohrať fantáziu a ukázať mu svet plný neobmedzených možností.

Miroslava Košťálová

16:00 Divadlo Drak
19:00 Šapitó Divadla Drak

Mestské bábkové divadlo, dnes známe ako Bábkové divadlo v Ľubľane, bolo prvým profesionálnym bábkovým divadlom na území Slovinska. Bolo založené v roku 1948 a na jeho formovanie mali vplyv bábkové súbory Sokol a Partizánske bábkové divadlo. Vďaka osobnosti Jože Pengova (1916 – 1968), ktorý sa staral o manažment, začalo divadlo hľadať vlastné formy vyjadrenia a položilo tak základy nových techník v bábkarstve. V 50. a 60. rokoch 20. storočia boli predstavenia tohto ľubľanského bábkového divadla na sofistikovanej úrovni, vďaka čomu sa im podarilo dostať do širšieho európskeho kontextu.

Bábkové divadlo Ľubľana vo svojej práci nadväzuje na storočnú tradíciu slovinského bábkarstva. Je neoddeliteľne späté s Múzeom bábkarstva na Ľubľanskom hrade. Ľubľanské bábkové divadlo sa tak stalo oficiálnym správcom tohto vzácneho, storočného kultúrneho dedičstva.

Divadlo venuje osobitú pozornosť kultúrnemu a umeleckému vzdelávaniu na všetkých úrovniach a snaží sa o systematické umiestňovanie kvalitného kultúrneho obsahu do programov vzdelávacích inštitúcií. Každé dva roky sa preto spája s Divadelným ústavom v Slovinsku a Cankarjeovým domom pri organizovaní národného festivalu Zlatá palica. Festival poskytuje prehľad o divadelných predstaveniach určených pre deti a mládež.

Druhý festival, organizovaný ľubľanským bábkovým divadlom, je LUTKE – Medzinárodný bábkový festival. Tento festival prináša na Slovinsko najlepšie zahraničné bábkarské predstavenia a prezentuje všetky druhy súčasného interdisciplinárneho a žánrového vývoja v tejto oblasti.

Bábkové divadlo v Ľubľane je členom Medzinárodnej bábkarskej únie UNIMA (Union Internationale de la Marionette), Medzinárodnej asociácie divadla pre deti a mladých ľudí (ASSITEJ) či Slovinskej inštitúcie bábkových umelcov. Ľubľanské bábkové divadlo je okrem toho jedným zo zakladajúcich členov NEECPA – siete bábkových centier, ktoré sa spájajú predovšetkým s kľúčovými umelcami zo Škandinávie, Ruska a pobaltských štátov (Litva, Lotyšsko, Estónsko). Je otvorené rôznym európskym spoluprácam a získava úspechy pri získavaní dodatočných verejných prostriedkov z rozpočtu Európskej únie.

(viac na str. 6 + 7)
Miroslava Košťálová

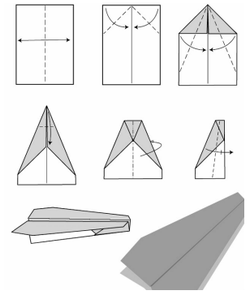
poděkování

foto: Krtný krtek

Karel Kratochvíl

Pokud čtete tyto řádky, pak se nám to podařilo. Vyšlo i poslední číslo Hadriána! Každé festivalové ráno jsme pro vás tiskli tento zpravodaj, abyste si mohli krátit dlouhou chvíli při čekání na představení nebo ve frontě na pivo. Z pozice šéfredaktora bych chtěl poděkovat všem, kteří se na tvorbě těchto stránek po celý týden podíleli: Pavla Bergmannová, Mirka Košťálová, Veronika Švecová, Petr KlariN Klár, Lukáš Křížek, Dominik Melichar a Martin Sedláček. Můj velký dík patří také vedení všech pořádajících institucí. Nejen za důvěru v náš tým, ale především v myšlenku, že festival si zaslouží jednotný časopis. Do příštích let je určitě co zlepšovat, ale jsem přesvědčený o tom, že je to správná cesta. A v neposlední řadě patří můj dík vám, milým čtenářům! Přeji vám krásné léto. A abyste mohli všechny svoje starosti aspoň poslední festivalový den hodit za hlavu, přikládám návod, jak si z Hadriána (samozřejmě po přečtení!) udělat vlaštovku.

LÁSKA SI SNAŽÍ NAJÍT CESTU, AŤ UŽ JSOU GEOPOLITICKÉ SOUVISLOSTI JAKÉKOLI

20:00, Divadelní stan

Režisér Jiří Honzírek – mj. spoluzakladatel brněnského Divadla Feste – se ve své tvorbě často rád soustředí na sociální a politická témata. Nejinak je tomu i v případě jeho „Display of the Shame“.

Vaše inscenace je inspirovaná dílem Karla Čapka R.U.R. Jakou část jeho dramatu tu najdeme?

Originál Karla Čapka užíváme jen v první části inscenace, ve druhé a třetí ho již necitujeme. V prvním jednání jde o věty nebo krátké části dialogů, které většinou pronáší jiné postavy než v R.U.R. Jsme tedy spíše inspirováni, řekněme ukotveni v tématu podle Čapka, než že bychom hráli Čapka. Troufnu si říct, že jsme jeho hru posunuli do dneška se vším všudy: zatímco Čapek se v R.U.R. utopicky ptá, jak by dopadl svět, pokud by robot začal cítit emoce, Display of the Shame si klade otázku, co potřebují prostřednictvím robotů a umělých inteligencí generovat gigantické nadnárodní korporace (na jevišti používáme živě robota od jedné z těchto firem). Tedy míjíme se s R.U.R. v jednom zásadním východisku – na rozdíl od Čapka pracujeme s tím, že roboty a jejich schopnosti mají stále pevně v rukou lidé. Lidé a korporace, které se rozhodují, jak prostřednictvím robotizace a emotivních robotů vydělat ještě víc.

foto: Divadlo Feste

Pod titulem jste vedle Karla Čapka podepsán ještě vy a kolektiv. Tím je přesně kdo?

Kolektiv znamená obě herečky (Lucie Ingrová a Veronika Soumarová), dramaturgyně Kristýna Břečková a odborná konzultantka Petra Frühbauerová z neziskové organizace NaZemi. Pracovali jsme především společně na textu. Během toho jsme si vysvětlili směřování inscenace a prozkoušeli jevištní východiska a řešení. V druhé fázi jsme pak připravili výsledný tvar. Bylo to poměrně klasické kolektivní autorské divadlo.

Žánrově zůstáváte věrni Čapkovu utopistickému dramatu?

Karel Čapek žil v době, kdy se s robotizací a automatizací výroby začínalo. Vstupovalo se na neznámé pole a bylo přirozené představovat si, co by se dělo, pokud by člověk zůstal stejný – tedy kvůli finančnímu zisku byl ochoten rozpoutat i válku – a robot by se vývojově posunul směrem k člověku, tedy začal cítit emoce a stal se autentickým, spontánním. Tento narativ je funkční dokonce ještě i v 70. letech v řadě filmů, protože dobře vyhovoval souboji o technologický triumf tehdejšího bipolárního světa a odpovídal potřebám k vedení studené války. Ovšem dnes, kdy víme, jakých mystifikací jsou schopny korporace ve spolupráci s vládami (zcela fiktivní záminka vpádu vojsk USA do Iráku a z ní plynoucí destabilizace celého regionu ústící do uprchlické vlny v roce 2015), těžko můžeme věřit autentickým schopnostem robotů. Jejich samostatnost nebo – chceme-li v souvislosti s naší inscenací jejich „emoce“ – jsou výsledkem lidských záměrů. Display je tedy spíše realistickým dramatem ze současnosti. Fenomény jako „rating důvěryhodnosti“ nebo „obrazovka hanby“ jsou každodenní realitou dnešní Číny. Automatizace systémů sociálních dávek jako záminka a způsob jejich škrtání je zase realitou dnešních USA.

Co si diváci mají představit pod titulním názvem „Display of the Shame“ – tedy obrazovka hanby?

Na obrazovku hanby se v současné Číně umisťují veřejnosti na oči tváře lidí, kteří mají z jistých důvodů nízký rating důvěryhodnosti. Nízký rating je velmi ponižující, dehonestující a těžko řešitelná skutečnost. Obrazovka tedy vystavuje ty, kteří se na sociálních sítích přátelí s nesprávnými lidmi, nebo ty, kteří hrají nevhodné videohry. Ty, kteří kupují nesprávné věci. Pohybujeme-li se totiž ve světě, kde můžete platit jenom kartou, má vláda po dohodě s bankou přístup ke všem vašim osobním datům. Je to trest horší než vězení a také chytřejší než vězení, protože vás zničí na svobodě a stát nemusí utrácet za věznice. Mluvím o realitě dnešní Číny. Obrazovka hanby je systematizovaná sociální likvidace nepohodlných lidí.

A jak byste tedy pojmenoval hlavní téma inscenace?

Je to kupodivu láska, která si snaží najít cestu, ať už jsou geopolitické souvislosti jakékoli.

Pavla Bergmannová

foto: DDS

Kdo je a kdo není magor?

17:00 Gočárovo schodiště

Když se doktoři a divadelníci rozhodnou experimentovat společně, nemají to vůbec snadné. Historie Bohnické divadelní společnosti®, souboru na pomezí divadelní terapie, psychiatrie a profesionálního divadla, sahá do roku 1982. Stál za ní tehdy čerstvý absolvent Lékařské fakulty Petr Rákos, který si k sobě později přizval herce, režiséra a scénáristu Martina Učíka, aby divadlo v roce 1990 založili.

BDS® si drží své jméno a má za sebou festivaly v Mnichově, Münsteru, Bruselu, na Slovensku či Polsku. Její členové účinkovali v Národním divadle a v Králi Learovi v někdejším Divadle Komedie. Společnost je členkou evropského divadelního projektu Art4Psy, má dva filmové dokumenty. Soubor je veden profesionály a jejich herci jsou částečně vyškolení pacienti psychiatrie. Takže neváhejte a navštivte jejich maňáskový sci-fi horor, Ufoun je kamarád.

Chystají se v něm odhalovat pravdu, kdo je a kdo není magor. Koho by nepřilákala anotace, která má hysterickou matku, pedofilního ošetřovatele, morbidního zřízence, pošahaného psychiatra a pár zmaštěnejch ufounů. A navíc – to všechno pro děti i dospělé. A pak, že jsou to blázni!

Lukáš Křížek

Kdo je Josef Švejk? Jediný normální

16:00 Studio Beseda

Groteska plná lidských karikatur, podivných figurek a neobvyklých situací o žalostných poměrech panujících v rozkládajícím se Rakousku-Uhersku. A nejen tam. Takový je Josef Švejk, inscenace Divadla Aréna Bratislava, kterou režíruje Jakub Nvota, náš další respondent.

Poměrně často se ve své inscenační tvorbě vracíš ke klasické české literatuře. Co tě k tomu vede a jaký je tvůj osobní vztah k ní?
To je pravda, ale ja to nijak neplánujem. Prichádza to ku mne samé, ponuky z rôznych divadiel. Vlastne by som ja rád spýtal niekoho, prečo ku mne prichádzajú. Aj na Švejka ma oslovila dramaturgia divadla Aréna. Už som sa musel musel smiať. Asi to tak má byť. Zatiaľ boli pre mňa všetky stretnutia s českou klasikou, či už pri Spalovačovi mrtvol, alebo Rozmarnom lete veľmi veľmi výnimočné. A Švejk je tiež taký.

Jaké byly dramaturgické motivace a následná geneze vůbec první scénické adaptace fenoménu Švejk ve slovenském divadelním kontextu?
Trošku sme skúmali jazyk. Ako to bude fungovať, ale myslím, že sa podarilo zachytiť mnohé z atmosféry Haškovho jazyka do slovenčiny. Potom prišli ťažšie otázky. Na tú základnú sme si odpovedali prosto: Kto je Josef Švejk? Jediný normálny.

Haškovo opus magnum sice předchází pověst obtížně zdramatizovatelného kusu, přesto se divadelníci opakovaně o jeho jevištní zpřítomnění pokoušejí. Z jakých důvodů je Haškův román tak atraktivní výzvou?
Zachytáva geniálnym a jedinečným spôsobom mechanizmus tvorený z ľudí, ktorí sa samospádom valí a prináša v lepšom prípade bežnú každodennú absurditu, ale v tom horšom vojnu. A všetko čo je v ňom choré a vymyká sa realite dostáva vysvetlenie a nálepku normálnosti, takže keď vás to pohltí, tak pojmy ako normálno sa vo vás obrátia naruby. Postihnúť tento riadený chaos, ktorý v skutočnosti nikto neriadi, to pre nás bola základná motivácia. Výzva. Veď aj dnes ako spoločnosť sa niekam valíme a tušíme, že je to asi pekný prúser, ale nikto nemá silu to zastaviť a tak sa iba pokúšame ten proces spenia inštitucionalizovať.

Je vaše inscenace politickým divadlem?
Volil by som skôr výraz spoločenským. Politika je časť tej veľkej mašinérie, ktorú román i naša inscenácia zobrazuje.

Jakým způsobem jsi vybíral představitele hlavní role?
Keď sa na dramaturgii Arény rozhodli pre Švejka, bolo to aj preto, že vedeli, že je to postava pre Maja Labudu. S tým som úplne súhlasil.

foto: Radovan Dranga

Kým je pro tebe Josef Švejk? Myslíš si, že může být tato postava národním symbolem?
Švejk je symbol človeka, ktorý si zachová zdravý rozum v spoločnosti bláznov, sám považovaný za blázna. Je pravda, že história nám ho ako národny symbol núti, ale ja myslím, že to tak nie je. Národný symbol je T. G. M. a jeho ideály. Švejk sa zjavuje vtedy, keď sú všetky pošlapané a zdravý rozum sa stráca.

Máš ty osobně se Švejkem něco společného a vyvíjel se nějak tvůj osobní vztah k němu?
Dlho sme si hľadali k sebe cestu. Ale našli sme.

Nelákalo by tě vrátit se k němu naopak v jeho domácím, českém kontextu?
Myslím, že takto to malo byť a je to správne. Nemám potrebu sa k tej téme teraz vrátiť. Insecnácia je stále živá.

Jaké tvůrčí výzvy na tebe čekají v sezóně příští?
Je toho viac, ale teším sa na prácu u Bezručov. Pripravujeme dramatizáciu románu Dvorní šašci.

Petr KlariN Klár

foto: Paletaci.cz

18:00 Městská hudební síň

Příznivci divadelní improvizace zbystřete!

Finále letošního festivalu je zde a přívalem nespoutané energie jej zpestří a k výšinám nezapomenutelnosti zcela jistě nakopne ultimátní česko-polský duel spřátelených improvizačních skupin Paleťáci a Improwizowane Poniedziałki. Oba spřízněné divadelní subjekty jsou ve vzájemném kontaktu cca poslední dva roky, již třikrát se společně sjeli ke kolektivním tréninkům, během nichž vehementně bourali vlastní jazykové bariéry. A protože temperamentně třeskutá národnostní kombinace všechny zúčastněné intenzivně bavila, rozhodli se posunout nevšední spolupráci na další úroveň a podstoupit křest publikem.
Ano, letošní finiš hradeckého Open air programu se stane ideální živnou půdou pro jejich oficiální společnou jevištní premiéru! Chystá se řada spontánních ataků na desítky diváckých bránic. Vážené publikum pak bude samozřejmě moci jevištní dvojjazyčné bujarosti částečně korigovat volbou témat i vlastními reakcemi. Městská hudební síň se stane rodištěm nových příběhů, svědkyní zapeklitých situací a především spoluúčastnicí řady nečekaných point. Cíl je přitom jediný – rozptýlit divácké chmury z blížícího se konce hradeckých svátků divadla. Nechte se svést. Krásné finále všem!

Petr KlariN Klár

ROMEO, JULIE A TMA VYPRÁVÍ PŘÍBĚH NAŠICH OTCŮ

19:00 Klicperovo divadlo

Činoherní festivalové divadelní dění uzavře inscenace Romeo, Julie a tma z Divadla v Dlouhé. Na otázky ohledně divadelní adaptace tragické novely odpovídala režisérka Hana Burešová. Je podle vás období heydrichiády v něčem podobné dnešní době, nebo vám při tvorbě inscenace šlo spíše o podání obrazu temného období české historie?
Určitě nežijeme v období podobném, spíš naopak, jsme takzvaně v klídku… Ale za určitých okolností by se bohužel mohly dějiny opakovat. Lidi mají krátkou paměť, a možná i kdyby měli tisíc příkladů a varování, budou své chyby opakovat, protože si prostě nemohou pomoci… Proto ale nemá smysl dělat, že minulost neexistuje. Stejně nás pak někde doběhne... Je taky dobré, aby si dnešní mladí prostřednictvím dramatického příběhu stejně mladých lidí položili otázku, co by bylo, kdyby… Respektive: proč k tomu vůbec došlo a jak bych se asi zachoval já…

V inscenaci citujete autentické materiály ze čtyřicátých let, nakolik vám šlo o historickou přesnost?
Ta je pro příběh důležitá. Je to doba, kterou ještě mnozí pamatují, když ne na vlastní kůži, pak z vyprávění rodinných příslušníků, z četby, z filmů. Já i Štěpán Otčenášek jsme rodilí Pražáci, naše divadlo je taky v Praze a většina našich diváků je z Prahy. A tudy prošly lecjaké dějiny, slavné i hrozné, a my stále jezdíme „Heydrichovou zatáčkou“, chodíme kolem budov, kde se skrývali lidé před gestapem nebo kde je jiní udávali, na nábřeží náš pohled nemine panorama Hradčan – mimo těch pár slušných, co tam jen sedávalo grázlů(!), šlapeme po místech, kde tekla krev českých pánů a kde taky hřímal Emanuel Moravec a pěl svou oddanost Říši s českou hymnou atd., atd. Jakkoli je příběh Pavla a Ester smyšlený, neodehrává se ve vzduchoprázdnu, dějinné události i místo ho přímo a zásadně formují a ovlivňují. Je to příběh našich otců a dědů, kteří se ke všem těm věcem nějak stavěli. Anebo taky nestavěli...

foto: Divadlo v Dlouhé

Romeo, Julie a tma se již dříve dočkalo jevištního zpracování, vy jste se však se Štěpánem Otčenáškem rozhodli vytvořit vlastní novou dramatizaci. Proč?
Protože jsme nenašli takovou dramatizaci, která by odpovídala našemu čtení, našemu pocitu z knihy. Spoluautor dramatizace a dramaturg Štěpán Otčenášek je synem autora předlohy Jana Otčenáška.

Byla tato skutečnost spíše překážkou, nebo vám nabídla osobnější vhled do známé novely?
Přistupujeme ke každé látce vždy dosti zodpovědně, a jak nám mnohdy vytýkají, možná až pietně. Tady bylo výhodou, že nám rodina dala k adaptaci volnou ruku, takže jsme mohli texty doplnit i jinými (např. z knihy J. Weila Život s hvězdou). Samozřejmě bylo hezké znát (byť už jen z fotografií a vyprávění) autorovy rodiče, kteří částečně tvořili předobraz Pavlových rodičů, nemluvě o tom, že i hlavní hrdina Pavel má mnoho společného s autorem, už jen to, že mu v době heydrichiády bylo také osmnáct a do školy chodil do Resslovy ulice, kde stojí Cyrilometodějský pravoslavný chrám, v němž se skrývali atentátníci…

Nakolik vás inspirovala filmová adaptace režiséra Jiřího Weisse?
Weissův film má mnoho předností, kameru, atmosféru i výborné výkony Mistríka, Šejbalové, Smolíka či Bohdanové. I když Jan Otčenášek spolupracoval také na jeho scénáři, vycházeli jsme ale v dramatizaci především z novely, k čemuž nás vedlo i složení hereckého souboru, a tedy v inscenaci nemáme dominantní matku, dědečka či tu kolaborantskou ženštinu, ale Otce, Čepka a Rejska – čili postavy z knihy. A také ta Praha tu byla krásně nasnímaná ještě poměrně brzy po válce. Máme rádi černobílé filmy a fotografie z první poloviny dvacátého století stejně jako fotky z našeho dětství, fotky staré Prahy – jsou s černobílou barevností, resp. nebarevností svázány, a také jsme je se scénografem Davidem Markem užili. Černá a bílá jsou taky zásadní barevné póly – noc a den, tma a plné slunce, a taky ta šeď mezi tím, i ty hororové stíny… Už novela je do značné míry filmově psaná, má filmové vidění, střihy a má taky přesnou zvukovou stopu – to vše bylo pro nás inspirativní.

Stejně jako ve vaší předchozí inscenaci Elektra se i v Romeo, Julie a tma objevuje chór. Co vás vedlo k použití antického dramatického principu i v moderní látce?
Chór jsme také uplatnili např. už v Oblomovovi. Je to prastarý a podle nás stále vhodný způsob, jak uplatnit subjektivní i objektivizující náhled, jak do dramatu vnést epické a antiiluzivní prvky. Chór zastupuje vypravěče, umožňuje věc komentovat z jiného úhlu pohledu, chcete-li z nadhledu – je to vždy nejednoznačný, mnohovrstevnatý nástroj, hlas autora i veřejného mínění anebo také vnitřní hlas hrdiny, kterému – a tím i divákovi – chór klade otázky o smyslu a správnosti jeho jednání.

Veronika Švecová

Matija Solce:
„HAPPENING (nejen jako) VZPOURA PROTI STERILITĚ“

17:00 Divadlo Drak – plenér
19:00 Divadlo Drak – šapitó
20:00 Divadlo Drak – strečový stan
22:00 Divadlo Drak – šapitó

foto: Teatro Matita

Se jménem slovinského loutkáře Matiji Solceho se v letošním programu festivalu můžete setkat hned čtyřikrát. Kromě dvou koncertů ho najdete jako režiséra inscenace Session Bulgakov souboru Ljubljana puppet theatre. Ve své vlastní produkci potom přiváží představení pro jednu loutku a dva loutkáře Býti Donem Quijotem.

Možná záludná, možná taky ne, možná hloupá otázka – kde berete inspiraci?
Ne, je to zajímavá otázka. Inspirace většinou přichází buď náhodou – jako překvapivá myšlenka, nebo nátlakem, že se musí tenhle rok udělat premiéra. Nebo mou momentální situací – jak společenskou, tak osobní. Pro každé představení hledám hlubší důvod, než je pouze název. Takto vznikly Kosti, když jsem v Rusku našel dva pro mne vzácné kusy obětované krávy, nebo Pozor, los!, kdy jsem ve Švédsku doopravdy čekal, až ho uvidím a čerpal tak z reálného prostředí. Mrtvé duše zase vznikly tak, že jsme po protestech ve Slovinsku využívali masky a politické symboly. A Don Quijote vychází z mého životního kontextu – boje s institucemi, využívání umění jako nástroje pro změnu společnosti a naverbování lidí k aktivismu.

Vyjma loutek pracujete s různými objekty. Jakým způsobem předměty vybíráte, ať už slouží samostatně, nebo se stávají součástí či přímo loutkou?
Říkám tomu analogie divadla. Znamená to, že scénické elementy – zmíněné důvody pro inspiraci, herci a kontext – slouží jako důvod pro používání objektu. Navenek to není tak zřetelné, ale v tom, jaké objekty využívat a hlavně proč, jsem docela puntičkář. V Karu se využívá sklo jako symbol aristokracie, křehkosti lidského života, pití a rozvratu. U Session Bulgakov se zase používají určité nesouvislé objekty, které účinkovaly jako symboly triptychu v loutkovém divadle Ljubljana – telefon, jenž zazvonil u Bulgakova, který chtěl spáchat sebevraždu, nebo květiny, které Margareta odhodila na zem. Elementy jsou využívány různými způsoby, nejde jen o animaci. V tomto představení jsme například animovali celou budovu Ljubljanského divadla, ze které se nejdřív stal psací stroj, potom hořící dům a nakonec relikvie. Tímto způsobem jsme na loutku změnili samotnou budovu loutkového divadla. Také zkoušky a schůzky jsou pro mne happeningem, zřejmě proto vybírám divadelní materiál až pověrčivě. Každý proces mě svým způsobem vtáhne do sebe a tím mě buď naplní, anebo vyprázdní.

V představení Býti Don Quijotem spojujete motivy ze Cervantese s vizuály podle Švankmajera. Co mají tyto osobnosti, od sebe čtyři sta let vzdálené, společného?
Musím podotknout, že uvidíte verzi „in progress“, takže nejde doopravdy o představení. Švankmajer představuje jiný způsob práce s materiálem, herci, loutkami a různými úhly perspektiv, což mi hodně vyhovuje – jak vizuálně, tak rytmicky. U nastávajícího projektu se například marioneta ukazuje jako symbol v „negativu“. Neuvidíme loutku, nýbrž marionetový kříž a animátora, který tahá za provázky. Takto si musíme to, co se děje v „zákulisí“, jen představovat. Cervantes zůstává v pozadí spíš jako leitmotiv.

Zabýváte se minulostí a přítomností, jedincem a společností. Jak tyto vzájemně se prostupující pojmy vnímáte? Jste spíš Don Quijote nebo Sancho Panza? A nejsme tak trošku všichni Quijotové?
No, snad se naše inscenace jednou dostane k závěru, který opravdu vzbudí v lidech pocit osobního vztahu k donkichotství. Sám už jsem zmínil svůj nekonečný a věčně ztracený boj o nový idealismus. Kdyby se uskutečnilo jen 10 % z toho, čeho bych chtěl dosáhnout, bude to pořád asi docela hodně. To, že tahám orchestr hudebníků v horkém slunci hrát místo toho, aby si konečně oddechli u moře, nebo že místo toho, abych si zařídil život, jezdím po vesnicích a hraju jakousi show pro lidi, kteří to od nikoho ani neočekávají... Myslím, že archetyp Quijota i Sancho Panzy spočívá v každém z nás na mnohé způsoby. A i když se vždy chci distancovat od vžívaní diváka do divadelních postav, přijde mi, že u Don Quijota bych to chtěl změnit. Chtěl bych dosáhnout toho, aby se diváci vžili do tragické situace, soucítili s ním a v důsledku toho i sami se sebou.

Z vašich inscenací, ale i koncertů srší čirá radost ze života, chuť tvořit a objevovat. Existuje vůbec něco, co vás trápí, co byste si přál změnit?
Všechno a nic. Vždy jde o nejlepší možný výkon, upřímnost a hravost. Závisí to jak na mně, tak i na divácích. Na tom záleží i to, jaké sdělení se k nim dostaví. Proto mne moje stará představení pořád baví. Vždy jde o jakýsi happening. Jde o nejistotu, která musí být vždy přítomná, aby člověk vyhledával nové vztahy, jazyky a materiály, s nimiž by mohl povzbudit lid k povstání, vzpouře proti sterilitě, postmoderně kapitalistické izolace a posouval lidi nejen k přemýšlení, ale hlavně k boji s větrnými mlýny.

Lukáš Křížek

16:00 Divadlo Drak

Na Medzinárodný festival Divadla európskych regiónov v Hradci Králové zavíta aj Bábkové divadlo z Ľubľany. Festivalovému publiku sa predstaví s dvoma produkciami – Session Bulgakov a Somewhere else. Práve o poslednej zmieňovanej inscenácii som sa porozprávala s režisérom Tinom Grabnarom. Prezradil mi, ako vznikol koncept inscenácie Somewhere else a prečo sa rozhodli pracovať s kriedou.

Mohli by ste predstaviť koncept vašej inscenácie Somewhere else?
Hlavnou témou našej inscenácie je vojna. Ako rozprávať o vojne s dieťaťom tak, aby nebolo znechutené? Ako priniesť takúto náročnú tému bližšie k publiku? Naším najdôležitejším rozhodnutím bolo presunúť perspektívu z pohľadu dieťaťa. Chceli sme sa pozrieť na problematiku vojny očami dieťaťa bez bremena ekonomického, politického alebo geografického kontextu. Prostredníctvom príbehu sledujeme malé dievča, ktorého mesto sa začne pomaly meniť. Existuje stále viac a viac znakov blížiacej sa katastrofy. Svet vôkol nej sa stáva viac a viac nemožným priestorom na žitie, až do jedného dňa, keď je nútená odísť do iného mesta (niekde inde). Jednou z hlavných stratégií príbehu bolo zachovať jeho polohu neznámu a netlačiť dianie to tzv. „tretieho sveta“, ktoré by sa mohlo zdať odpojené od nášho života. Smutné je to, že vojna sa odohráva všade vôkol nás, bez ohľadu na to, kde žijeme. Všetci sme súčasťou toho istého sveta.

Prečo ste sa rozhodli využiť moderné technologické postupy?
Podľa mňa sa každá inscenácia skladá z dvoch vrstiev. Pre mňa je najdôležitejší obsah. Ide o význam, ktorý sa vyvíja cez samotný príbeh a vzťahy medzi postavami. Za druhú vrstvu považujem umelecké vyjadrenie v konkrétnej inscenácii. Tým mám na mysli špecifickú divadelnú formu, žáner alebo typ hrania. V prípade našej inscenácie „Somewhere else“ sme sa rozhodli využiť kresbu kriedou. Kreslenie kriedou nás spája s prostredím školy, ktoré má drsnú, čierno-bielu estetiku, a práve tá je blízka pocitu vojny. Čoskoro sme však prišli na to, že len statická kresba na vyjadrenie príbehu stačiť nebude. Začali sme premýšľať nad tým, ako by sme mohli vytvoriť pocit živej kresby. Náš výskum sa zameral na otázku prežívania, ktorú by sme mohli posunúť smerom k divákom. Rozhodli sme sa zameniť skutočnú kresbu kriedou pridaním projektovanej animácie s týmto materiálom. Takýmto spôsobom sme vytvorili pocit magického zázraku, ktorý tvorí kontrast s náročným obsahom.

Miroslava Košťálová

foto: Jaka Varmuž

BOX PŘÁNÍ

Co jste nám hodili?
-Dobrý den, nový název festivalu od příštího ročníku bude Hradecké dny jevištní kultury – divadelní festival v Hradci Králové aneb drama! v plenéru čili malé hradecké pivobraní. Má to i krásně zapamatovatelnou zkratku HDJK – DFvHK. S přáním krásného dne, velký fanda fesťáku Kuba.
-Festivalu hodně nadšených diváků, divákům spoustu zajímavých divadelních kousků a ať se dožijeme alespoň festivalové padesátky.

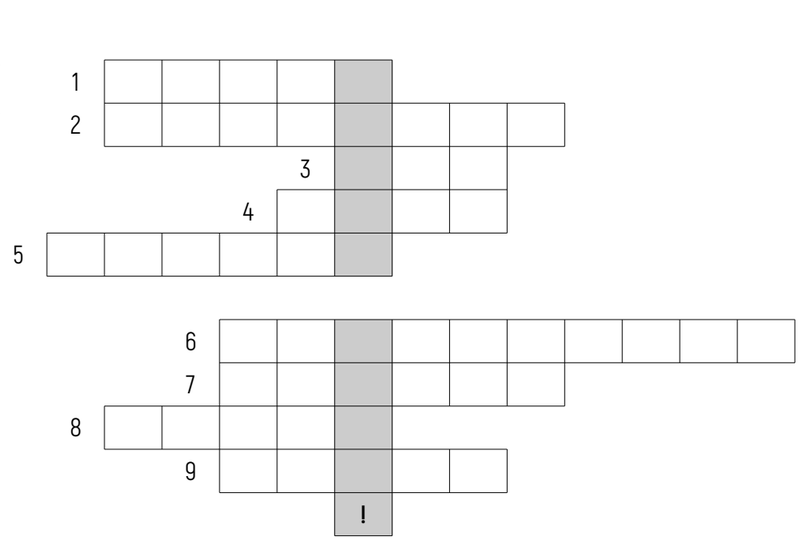
Děkujeme za vaše příspěvky a těšíme se na další!

Křížovka s poselstvím pro poslední festivalový den

Všechny ceny jsme už v křížovkách rozdali, děkujeme srdečně za hojnou účast všem soutěžícím. V této křížovce můžete vyhrát akorát radu, tajenka je poselstvím pro poslední festivalový den.

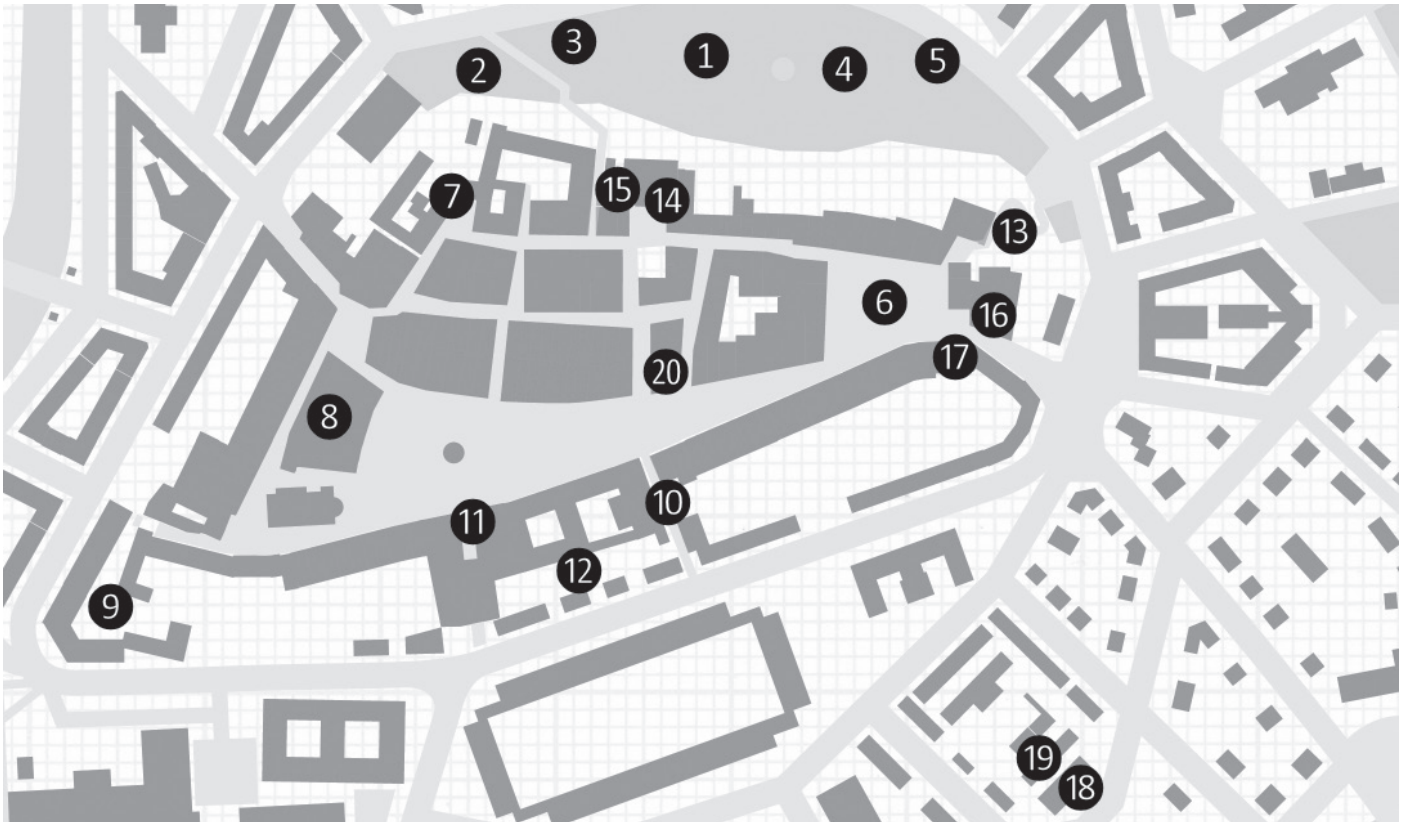
1. … dobrý, všechno dobré.
2. technické zařízení na mizení herců pod jeviště
3. Čapkovo drama, ve kterém se poprvé na světě vyskytlo slovo robot
4. … Air Program
5. divadlení múza komedie

6. Stroupežnického hra, odkud pochází česká státní hymna
7. divadelní recenzent
8. Romeova milá
9. Juliin milý

Program festivalu – pátek 28. 6.

10:00 Indiáni, ti se mají | 60‘ | Knihovna města HK (Léto s Rybičkou) | Lodivadlo-Q10 13
12:00 Bombarďák | 50‘ | koncert za vysvědčení | Divadlo DRAK – Šapitó 18
15:00 O velikém draku | 35‘ | Divadlo Q10, Hradec Králové | Lodivadlo-Q10 13
15:30 Vodnická pohádka | 35‘ | Loutkové divadlo Kozlík, Hradec Králové | Klicperovo divadlo – Letní scéna 15
16:00 Alenka v říši divů | 40‘ | Nabalkoně, Olomouc | Divadelní stan 2
16:00 Josef Švejk **(čti na str. 4)** | 150‘ | Divadlo Aréna, Bratislava (SK) | Klicperovo divadlo – Studio Beseda 16
16:00 Někde jinde **(čti na str. 7)** | 45‘ | Ljubljana Puppet Theatre, Lublaň (SLO) | Divadlo DRAK – Hlavní scéna 18
16:00 vzdušná akrobacie (workshop) | 60‘ | Lodivadlo-Q10 13
17:00 Ufoun je kamarád **(čti na str. 3)** | 45‘ | Bohnická divadelní společnost, Praha | Gočárovo schodiště 10
17:00 Box Beat | 45‘ | Matija Solce a studenti KALD DAMU, Praha | Divadlo DRAK – Plenér 18
18:00 CZ&PL Improshow **(čti na str. 5)** | 90‘ | Paleťáci a Improwizowane Poniedziałki, Pardubice a Wrocław | Divadlo DRAK – Plenér 18
18:00 VU | 50‘ | Cie Sacekripa (FR) | Divadlo DRAK – Studio 19
18:30 Police Symphony Orchestra | 60‘ | koncert s překvapením | Malé náměstí 6
19:00 Romeo, Julie a tma **(čti na str. 4)** | 90‘ | Divadlo v Dlouhé, Praha | Klicperovo divadlo – Hlavní scéna 14
19:00 Session Bulgakov **(čti na str. 6)** | 60‘ | Ljubljana Puppet Theatre, Lublaň (SLO) | Divadlo DRAK – Šapitó 18
19:30 BobArt | 60‘ | koncert | Lodivadlo-Q10 13
20:00 Display of the Shame **(čti na str. 3)** | 75‘ | Divadlo Feste, Brno | Divadelní stan 2
20:00 Trio katastrofa | 60‘ | koncert | Divadlo DRAK – Stan 18
20:35 Circus Brothers | 90‘ | koncert | Klicperovo divadlo – Letní scéna
21:00 Školní výlet | 20‘ | Václav Bartoš, Hradec Králové | Jižní terasy 12
21:30 Vole | 20‘ | koncert | Hudební stan 4
21:30 Mr. MOSS | 90‘ | koncert | Lodivadlo-Q10 13
22:00 Povodí Ohře | 45‘ | koncert | Hudební stan 4
22:00 Býti Don Quijotem **(čti na str. 6)** | 45‘ | Teatro Matita (SLO) | Divadlo DRAK – Šapitó 18
22:15 Tomb´s Family | 90‘ | S bojkou v zádech, Praha | Atrium Radnice 8
22:15 Xgona | 55,‘ | Nabalkoně, Olomouc | Městská hudební síň 7
23:00 Electroswing never ends! | 210‘ | Lodivadlo, Hradec Králové | Lodivadlo-Q10 13
23:00 DJ Maceo | 180‘ | DJ set | Hudební stan 4

HRADEC KRÁLOVÉ
GYMNÁZIUM REGINA
KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ
MINISTERSTVO KULTURY
Státní fond kultury ČR
NADACE ČEZ
Klicperovo divadlo Hradec Králové
DRAK
kontrapunkt